

K operační přípravě v roce 1965

Podplukovník Ladislav Jaček

Vyhodnotili jsme výsledky uplynulého roku a stanovili si úkoly pro další období. Vycházeli jsme přitom ze zásadních úkolů rozkazu na výcvikový rok. I nadále hlavní náplní operační přípravy je zkoumat a procvičovat organizaci a vedení útočné operace v počátečním období války. Zvláštností této operace studujeme sice již řadu let, přesto však u ní zůstáváme jako u nejsložitějšího problému celé příští možné války.

I v tomto roce procvičíme dvě základní varianty této operace: vedené konvenčními zbraněmi s pozdějším přechodem k použití jaderných zbraní a varianty zahajované prvním hromadným úderem. V obou způsobech byla získána řada zkušeností jak při plánování, tak při rozhodování a práci štábu v průběhu operace. Na základě těchto zkušeností stanovíme učební cíle a učební úkoly jednotlivých opatření, a to pro každý štáb zvlášť. Další decentralizace v řízení operační přípravy přispěje k tomu, že plánovaná opatření, jejich obsah a zaměření i formy budou plně odpovídat potřebám toho kterého štábu.

Z toho důvodu byly z celoarmádního hlediska určeny jen zásadní úkoly, na které je nutno zaměřit pozornost. Mezi ně patří **organizace a řízení manévru podél fronty**, který se má procvičit v různých druzích operace, neboť bude nutný k vyjádření převahy sil nejen v útočné operaci, ale i v obraně a zejména ve střetném sražení. Vzhledem k tomu, že jde o manévr vojsky, která jsou v dotyku s protivníkem, před nímž musíme nový zámysl utajit, jde o složitý problém jak z hlediska správného rozhodnutí, tak i v práci štábu. Proto i některé štábní návky by mohly připravit důstojníky k dovednému zplánování takového manévru i k vyjádření příslušných stručných a jasných rozkazů.

Jiným úkolem je **rychlé pronikání do hloubky nepřátelské sestavy**. Jde nám především o to, abychom se zmocnili prostorů, kde jsou rozmístěny prostředky jaderného napadení, abychom tyto zbraně zničili před jejich odsunem do větší hloubky a abychom znemožnili volný manévr nepřátelským zálohám. Toto pronikání samostatně působících útvarů či svzků do operační hloubky však přináší s sebou řadu problémů, např. ve velení, spojení, zásobování, zabezpečení boků, v podpoře letectvem a raketovým vojskem a další. Operační štáby musí včas vojska usměrňovat k proniknutí do nepřátelské sestavy a vytvářet podmínky pro dosažení maximální rychlosti tohoto průniku. Jejich dalším úkolem je organizovat činnost ostatních vojsk tak, aby tohoto úspěchu bylo co nejdříve a v plné míře využito a nepřítel byl zničen v operačním měřítku.

Dalším základním úkolem je **technické a týlové zabezpečení raketového vojska**. Je třeba proniknout do podrobností této problematiky a zvládnout ji podobně jako použití raket a leteckých jaderných pum v průběhu operace. Nejen technikům a týlařům, ale všem příslušníkům druhů vojsk a speciálních vojsk musí být jasné zásady tohoto zabezpečení, neboť každý se svým podílem této činnosti zúčastní, byť mnohdy jen nepřímo. Tuto činnost je třeba hodnotit jako jednu z rozhodujících při zabezpečování úspěchu operace.

Několik slov k **formám operační přípravy**. Předně vyzkoušíme novou metodu — operační zaměstnání v terénu nebo jinak operační polní výjezd (její název bude ustálen po zkušenostech). Máme-li ji porovnat s dosavadními formami, nejlépe se hodí srovnání s velitelskou, (samostatnou) nebo velitelsko-štábní (skupinou) letučkou v terénu. Jde o řešení určité operační situace v terénu jednotlivými funkcionáři nebo početně velmi malou skupinou hlavních funkcionářů. Tento systém je možné přenést i na taktický stupeň, kde je dokonce ještě výhodnější, protože řešení operačních situací přímo v terénu není již dnes natolik typické. Tato forma není náročná, ani na přípravu ani na množství účastníků ani na zabezpečovací prostředky, ale na druhé straně její pomocí lze účastníky v mnohém zdokonalit a řídicí zaměstnání má možnost věnovat se každému jednotlivě a skutečně ho učit. Např. na taktickém stupni může velitel divize s velitelem pluku a náčelníkem štábu pluku vyjet na výhodné místo do terénu, tam jim stručně vylíčit situaci a požadovat rozhodnutí, pokyny pro součinnost, žádosti k nadřízenému a sousedovi, pokyny funkcionářům štábu apod. Krátkým rozborem může zaměstnání skončit. Samozřejmě na taktickém stupni bychom je nazvali „taktickým výjezdem“. Tuto metodu, budeme v letošním roce studovat a její výsledky uplatníme v dalších letech.

Ještě poznámku k rozdílu mezi štábním nácvikem, štábním cvičením a velitelsko-štábním cvičením, neboť k tomu byla řada dotazů. Podstata tohoto rozdílu tkví v tom, že štábní nácviky probíhají po jednotlivých složkách štábu (jednotlivcích, skupinách, odděleních, správách) a jsou zaměřeny k procvičení dílčí problematiky ať už na učebně, v terénu, s dokumenty, rádiovými stanicemi, pomůckami pro štábní práci apod. Řídí je náčelník příslušné složky. Štábní cvičení řídí velitel nebo náčelník štábu a cvičí při něm celý štáb (podle velikosti štábu to může být i jen tzv. operační štáb, tj. VS, nebo jen TVS nebo obě místa společně), a to zpravidla v terénu. Ovšem ani štábní cvičení na učebnách nelze vyloučit. Zpravidla se procvičuje jedna nebo několik situací, které mohou být nahrány po operačním skoku a které řeší celý štáb. Jakmile je jako cvičící zařazen i velitel, jde o velitelsko-štábní cvičení. Řídí-li tedy velitel armády zaměstnání, na němž je zařazen štáb armády, velitelé a štáby (operační skupiny) divizí, pak jde o velitelsko-štábní cvičení. Štábní cvičení může být totiž zásadně jen jednostupňové, přičemž vyvedení tzv. „konců“ byt z podřízeného štábu (např. 1—2 operační důstojníci) není pokládáno za narušení této jednostupňovitosti.

*

V systému práce vyšších velitelů a štábů musí být operační přípravě uděleno odpovídající místo. Operační umění udává směr taktice, tech. vybavení, výzbrojí, dislokací, ovlivňuje zásady pro bojovou pohotovost a konečně všechny oblasti života armády. Ve válce pak činnost vyšších velitelů a štábů je základem pro bojovou činnost vojsk a jejich zabezpečení a zásadním způsobem ovlivňuje výsledek boje, operace i války. Proto v mírové přípravě je nutno zvýšit náročnost na výsledky operační přípravy, vyhradit jí potřebnou dobu a nedopustit v ní nárazovitost, sezónnost a její podcenění na úkor jiných, byť na první pohled naléhavých úkolů.